

بند ما لیبرا یی کا نی دروشمی » ژن، ژیان، ئازادی» ل فلس فوی ئچ لاند!.. سا بیر محم د

سرتا :

ه لوم رجی جیهانی، پر سی د ستگیر کردن و و رچ رخانی فکری
ع بدو ئ ج لان

پ اگما تیزمی سیاسی برژوایانی حزب و بزووتن و چ کداریی کا نی
کوردای تی چ ل تورکیا، سوریا، عراق و ئران ه میش ل ن وان
هاوک شای «ش»، گفتوگ و موفا و زات» دا ل گ گ ژم م کا نی ئ م
و ا تان دا خولاون ت و و ق تیس ماون، و بوون ت دار د سستی
بردن پ ش و ی ستراتیژیی سیاسی کا نی و ا تانی د ر و و ناوچ ک .
پ اگما تیزمی برژوایانی ع بدو ئ ج لان و پ ک ک ک توانییان
ه ز کا نی خ یان ل ژر سای ی حوکوم تی حافر ئ س د ل سوریا ل
سای ۱۹۸۰ تا ک تای سی ۱۹۹۸ دا د بدن و بح و نن و، ه رو ها
ج گ ی تایب ت ب پ رو ر د و پار زگار یکردن ل یان ت رخا ن ب ک ن ل
ناوچ کا نی دیم شق و د ی بیقاع ل لوبنان، ه موو ئ م د ستگیر یی
ل پ ناو سوود ل و رگرتنیان بوو ب فشاردانان و بردن پ ش و ی
سیاس ت کا نی ژمی سوریا دژ ب د و تی تورکیا، ل پ یو ند ب
ک شای داب شکردنی ئاوی دجل و فورات و پار زگای ئ سک ند ر ن .
پاش ک تاییهاتنی ج نگی سارد و ووخانی ی ک ک تی س قییت ل سا ی
۱۹۹۱ دا، ه لوم رجی کی نو ل سوریا ش ها ت پ ش و ؛ چونک پ ش ئ و
گ انکاریید م زن، سوریا س ر ب ب ل کی د و تانی س ر ب شور و ی
بوو. د و تی تورکیاش، و ای ئ و ی ئ ندامی نات بوو، تا ئ و
کا ت ب ووریا یی و ب ر خورد و پ یو نندیی کا نی خ ی ل گ گ د و تی
حافر ئ س د ل سوریا د برد پ ش و ، چونک م ترسیی ئ و ی ه بوو
ئ گ ر د ستو ردان ک بکات ل سیاس تی ناو و و د ر و ی سوریا،
ئ نگ ب ب ت مای ی س ره دانی ک ش ی کی گ وری ن د و و تی
ل ن وان ئ و دوو ب ل ک زله ن دا .

ب گومان تا ئی د ستب س رکردنی ع بدو ئ ج لان، دامود زگا
ه و اگریی کا نی د و تی تورکیا چ ندین ه و ی کوشتنی ئ ج لانیان
دابوو؛ ل وان ئ و ه و ی ک ل ئایاری سای ۱۹۹۶ ل گ گ ی
ئ ت م ب ل کی ب م ب ژکراو و کردیان ک نزیکی ی ک ت ن
ت ق م نیان ل ب ستبوو ل نزیکی قوتا بخان ی کی دیم شق ک ئ ج لانی

تڏا ٻو، ٻڌام وا ڪڪوت ڄڻ لان ٻر لڇند خول ڪڪ ٿو شوڻدي ڄڻ شتو و ٻر ٿم تڇيندو ٿي نڪوت.

ٿو ٻو لڇ ٿيلولي سا ۱۹۹۸دا، فرماندي هي ٻر بازى تورڪيا چو ٻر سنور ڪانى سوريا و اڳ ياند: ٿگر ٿمي ٿسڊ ڄڻ لان لڇ وات ڪي نڪات ڊرو، ٿوا ٿوان ٿامادي ٿوان ٻر بازى بڪ نڇر ڊم شقى پايته ختى سوريا.

بہرحال، لاسروبوہندی لاوازیسی یککتیسی ساقییت و بر ل
کاتیہاتنی، توانای ئوی نماوو ک پشتگیری ل حکوم تکتی
حافز ئسد بکات، بہ ناچاری ل ئکتہ بری سا ی ۱۹۹۸ دا حکوم تی
سوریا بہ یاری دا ک عہدوہا ئجہلان خاکی ئو وہا تہ جہہت،
دوای دچوونی ئجہلان ل سوریا، تہواوی دامودزگا ہواگریہکانی
جیہان، لوانہ میت (MIT) ی تورکیا و سی ئای ئی (CIA) ی ئمریکی،
کتہ وتہ شوہنپہہگرتنی بہوی برہو کوہ دہوات. ہروہا بہ یاری
وہرگرتنی ئویان وک پناہر قہدغہ کرد تا ہیچ وہا تہک مافی
پناہری نہ داتہ، تا سہرہنجام ل ۱۵ ژئی ۱۹۹۹ ل
شاری نایرہ بی پایتختی کینیا، دہستہ سہر و دواتر دہستگیر کرا.

بہ چي سزاي لـ سـدار داني ئـ جـلان گـ در ا بـ زينداني هـ تـا هـ تـايي؟
دو تـ ئـمـپـريـا لـيـسـتـيـد کـا نـي ئـمـريکا، ئـوروپا، نـاتـ و دـو تـي
تورکيا گـيـشـتـنـ ئـ و باو تـي کـ بـ زيندويي هـ شـتـنـ و ي ئـ جـلان زـر
سوودمـ نـد تـر بـ يـان، وک لـ و ي بـيکوژن و لـ سـدار ي بـ دـن و بـيکـن
بـ مـز کـي خـ با تـکارا نـ ي نـ مـر.

ئەو ڦاكتەر و ستراتيژيە سەرکەيا نەي کە ئەمريکا و ئەوروپا ھەر
لە دواي شەي جيهانني دوو مەو لە سياسەت کانی خەياندا
لە بەرچاويان دەرگرتەبە تايبەت سەبارەت بە مەسەلەي لەسەر دارە نەدانی
ئەجەلان-بريتي بوون لەم ڦاكتەرانی خوارو:

فاکتوری ی‌ک‌م:

دہرکردنی بے یاری «دژایہ تیکردنی کہمہ نیزم» کہ سہرہ کی ٹوکا تہی ٹہمریکا (ہاری ترہمان) لہ ۱۲ی مارس سہی ۱۹۴۷دا دہرکرد و چہند خاہہ کی سہرہ کی لہ خہ دہگرت:

A. ئىحتىوا كىرىدىغان ۋە ئىشلىتىش ئۆزگەرتىش كىرىدىغان مەزمۇن، ۋە قىممەتلىك ھەشنىڭ ۋە (Containment) ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلىنىش سىستېمىسىدا.

B. سہارن کی ٹیمریکا، ہاری ترمان، داوا لہ کا نگرہسی ٹیمریکی کرد کا مہ کی دارایی بہ بہی ۴۰۰ ملیہن دلار بہ یارمہ تیدانی حکومہ تی بہ نان و تورکیا ترخان بکات، کا شہی ناوہہ بی لہ گہہ شیوعیہہ کانی

سږدډمى يېككتي سږفيډ تدا تڼگ تاوى كردبوون.

C. بې يارى پښتۍ ياساى (مارشا) لې ساى ۱۹۴۸ د ركر، كې پوښتى د كړد ژيانى ئا بوورى و ئاو دانكردن و وې و اتانى ئو وروپا سړل نو پك بخرت و و د و و تى خښگوز رانى س سيال ديم كراسى دروست بكن؛ ئو و يش لې پناو زيادكردنى تواناى بڼووى جې ماوړى خښك، و بېم پېدې توانييان بېرگريكدنې هېم لايې نې ئوان لې بېرامبېر كېم نيزمدا زياد بكن.

D. دروستكردنى هاوپېيمانى سربازى پښتو و اوى (نات) لې ساى ۱۹۴۹ د، بې بېرنگار بوون و وې هېر د سترېژى و هاتن پېش و وې يېككتي سږفيډت.

E. كېم كې سربازى است و وې بې پښتو انيكدنې كړياى باشوور لې بېرامبېر هېر داگريكارى كې سربازى كړياى باكوور لې ساى ۱۹۵۰ د.

ئو و بوو لې ئاكامى ئېم گډانكارى جيهاني دواى دروستبوونى يېككتي سږفيډت، كېم مېك گډانكارى گورې تر لې جيهاندا وويان دا دژ بې هېر بزووتن و وې كې كېم نېستى و وې گډان بې تښتې نېكردنې كېم نيزمك كې لې دواى شېشې ئېكتې بېرى ۱۹۱۷ د بېاو بوو و وې، كې پېش هېر شوېن و جېگېك، مېترسي گورېيان لې سېر ئو وروپا دانا بوو.

فاكتېرى دووېم:

ترسى گورې و اتانى ئو وروپا بې پاراستنې سې قامگريى ناو وېان وېك ئو مانيا، فو و نسا و بېلجىكا كې پېك كې تېاندا بې هېز و پېو نديان لې گډان كخراو پې پېليستى، چريكى و كړكارى (بېرژوا-چې) جېر بېرېر سټالينيېكان و كخراو بې ناو تر تسكيې كانيشدا هېي؛ بېو پېيې فرىوى ئو وېان خواردوو و لېو باو و وېان كې پېك كې پارتېكى دژ ئېمپريالېست، و وېنگ دواتر بېنې مايې هېرسانى نا زايېتى و بې كدادانېكى گورې لې ناو ئېم و اتاندا.

فاكتېرى سېمېم:

ترس و نيگېرانيى خودى د و و تى توركياش لې تېكچوونى سې قامگريى و ئارامىى ناو و وې و ات و هېرسانى شېشېكى ناو و وې ميللى بې هېي لې سږدار داني عېدو و ئې جېلان و وې.

فاكتېرى چوارم:

خواستى سېر كېي توركييا بې بوون بې ئېندام لې يېككتي ئو وروپادا، و كاريگېريى فشارى د و و اتانى ئو وروپا لې سېر توركييا بې لېردنې

سزای لاسداردان؛ کخ خلی ل خیدا پشمرجک بوو ب ازیبوونی
یککتیی ئوروپا ل ورگرتنی تورکیا و واتکی ئندام.

فاکتوری پهنجەم:

هکارکی گرنگ و سەرکی تری هشتنوی ئجلان ب شوی زیندانی
ئوو بوو ک لپناو ئامانجی گورتری وک گگیینی تئاوی چک و
بازی فکری پکک (PKK) ل پارتکی (مارکسیست-لنینیست)ی
ستالینی «بزوتنوی زگاریخوازی چکداران» و ب وتکی
سیال دیمکراسیانوی میانوی ئاشتیخوازان بکاری بهنن؛ ک
بتوانت باشتر سازان و هاوئاھنگی لگگ دوتی تورکیا و
دوتانی ناوچککدا بکات؛ دواتریش بکارهنانی کاریگاریی ئجلان
بسر تئاوی بزوتنوو چکداریی جربجركانی کوردایتی و
کخراوو ناسیئا-چپکان (بژوا-چپکان) ل ناوچککدا.

سابیر. م

۲۱ / ۱۰ / ۲۰۲۶

ماویتی